

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovská Anna (2007-2013)

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovská Anna sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- ☐ Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- ☐ Radovan Prezmetsky, AAS – projektový manažér
- ☐ Ing. Zuzana Kuruczová – asistentka projektového manažéra

Lopata, Švec & Partners

Premier Consulting, spol. s r.o.

Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk

www.eurofondy.sk

Obsah

Vízia rozvoja obce Liptovská Anna	4
1. Úvod.....	4
2. Ekonomické a sociálne východiská	6
2.1. Socio-ekonomická analýza.....	6
2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	6
2.1.2. Ekonomická charakteristika.....	11
2.1.3. Občianska vybavenosť	17
2.1.4. Vzdelávanie a kultúra	19
2.1.5. Životné prostredie	19
2.2. Analýza realizovaných opatrení.....	20
2.3. SWOT analýza	21
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja.....	22
3. Rozvojová stratégia	25
3.1. Ciele a priority	28
3.2. Opatrenia a aktivity.....	29
3.3. Opis rozvojovej stratégie	37
3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele	38
4. Finančný plán	39
4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie	43
4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia.....	43
5. Zabezpečenie realizácie.....	44
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	44
5.2. Monitorovanie a hodnotenie	45
5.3. Harmonogram realizácie	46
6. Záver.....	47

Vízia rozvoja obce Liptovská Anna

Víziou je progresívna obec, ktorá sa prioritne zameriava na maximálne uspokojenie potrieb svojich obyvateľov, využívajúca výhodnú geografickú polohu, umožňujúcu rozvoj podnikania a cestovného ruchu a hospodársky rast za podmienok trvalo-udržateľného rozvoja, obec s kvalitnou infraštruktúrou ponúkajúcou komunikačné, informačné a verejné služby na najvyššej úrovni, využívajúce úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov obce.

1. Úvod

Posledná dekáda 20. storočia až po súčasnosť je poznačená kumuláciou procesov, ktoré výrazne predznamovali dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych ale aj problémových dopadov na spoločnosť i jednotlivé spoločenstvá na Slovensku. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a potreby obyvateľov.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu.

Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovská Anna je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhodenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorít a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.
- 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR.

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. Ekonomické a sociálne východiská

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom kľúčová. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu. Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, by mali prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

2.1. Socio-ekonomická analýza

Stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska v značnej miere determinuje model uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu.

Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Obec Liptovská Anna sa s počtom obyvateľov (87 k 31.12. 2006) radí medzi malé obce. Vzhľadom na relatívne malú veľkosť je obec úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre malý počet obyvateľov neekonomické a tieto služby by nedosahovali požadovaných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby obyvateľstvu,

ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídelných centrách (blízke mesto, blízka väčšia obec). Stále však ostáva priestor pre stanovenie vlastných priorít a hľadanie nástrojov na ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný. Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídlacích v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti.

Obec Liptovská Anna sa nachádza v blízkosti mestského sídla Liptovský Mikuláš. Obec je vzdialená 18 km od mesta Liptovský Mikuláš. V súčasnosti v hraniciach miest – hlavne tých väčších a významnejších z hľadiska administratívno-správnych funkcií – zaznamenávame celý rad vnútorných diferencujúcich procesov sociálneho a sociálno-priestorového, či funkčného charakteru. Zaznamenávame sociálno-priestorové tlaky segregačného charakteru, ako aj nové prehodnocovanie funkčnosti jednotlivých mestských priestorov, v mnohých prípadoch pod tlakom zvýšenej komercializácie. Ide jednak o dochádzku za prácou alebo mimopracovnými aktivitami. Úzka prepojenosť obce na mestské sídlo utvára kvalitnú štruktúru ekonomických činností a predpoklad pre rast a rozvoj a uspokojovanie rastúcich potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a zároveň spôsobuje migráciu kvalifikovanej pracovnej sily do obce z dôvodu teritoriálnej blízkosti zamestnávateľa, pôsobí na znižovanie nezamestnanosti. Najviac sú rozvinuté sídelné a aglomeračné väzby okolo väčších miest, ktoré sú aj administratívnymi centrami krajov. Okolo týchto miest sa vytvárajú priestory sídiel - pásma. V pásmach intenzita väzieb postupne graduje k najväčším mestám. Pri sídlach v najtesnejšom a priamom dotyku s územiami najväčších miest (jadier ťažísk osídlenia) sú pozorovateľné suburbanizačné a decentralizačné efekty. Vytvára sa tak úplný, alebo čiastočný "prstenec" obcí, ktoré tvoria spolu s jadrovým mestom - jadrové pásmo. Poloha obci zabezpečuje aj dobre vybudovanú technickú a sociálnu infraštruktúru. V podstate ide o obec, ktorá spadá do mestského regiónu, ktorý je typický ekonomickým rastom a zvyšovaním kvality života.

Obec Liptovská Anna má výhodnú geografickú polohu s existujúcim napojením na multimodálne koridory a disponuje dobrou polohou voči hlavným dopravným koridorom regionálneho významu. Dopravná poloha kraja je významná pre železničnú dopravu, je tu priame napojenie na Poľsko a Českú republiku. Územím kraja prechádzajú dôležité medzinárodné cestné ťahy smerom z Česka na Ukrajinu, z Poľska na Rakúsko, z Poľska na Maďarsko. V širšom regióne sa nachádza letisko Poprad, ktoré je pre región dôležité z hľadiska cestovného ruchu. V blízkosti Žiliny je vybudované regionálne letisko v obci Dolný Hričov, ktoré má štatút verejného medzinárodného letiska. Blízkosť hlavného ťahu podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalej udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.

Rozvojové osi sa na Slovensku rozvíjajú v uzlovom pásovom sídelnom systéme, ktorého osnovu tvoria centrá osídlenia a dopravno - komunikačné systémy spájajúce jednotlivé centrá. Hierarchia a dôležitosť rozvojovej osi závisí od:

- úrovne centier medzi ktorými os leží a ktoré prepája,
- významu verejného dopravného vybavenia, pozdĺž ktorého os leží,
- významu verejného technického vybavenia,
- hustoty sídiel na rozvojovej osi,
- počtu a hustoty obyvateľov v obciach prepojených rozvojovou osou.

Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Liptovská Anna do Žilinského kraja a okresu Liptovský Mikuláš (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV).

Sídlo matričného úradu	Liptovská Sielnica
Sídlo pracoviska daňového úradu	Liptovský Mikuláš
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Liptovská Sielnica
Sídlo Okresného súdu	Liptovský Mikuláš
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Liptovský Mikuláš
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Liptovský Mikuláš
Sídlo Územnej vojenskej správy	Žilina
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Liptovský Mikuláš
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Liptovský Mikuláš

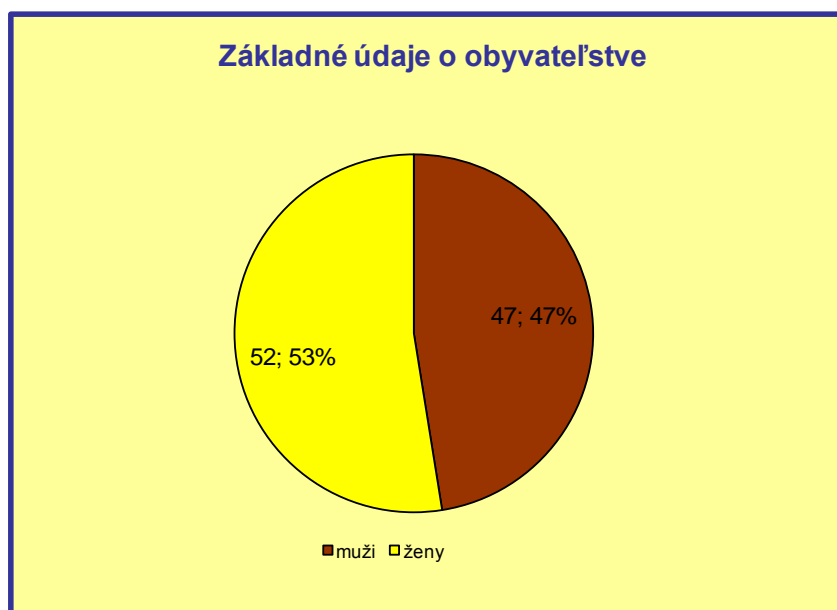
Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci.

Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Liptovská Anna	99	47	52	52,5	84	848	39	23	16	39,4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

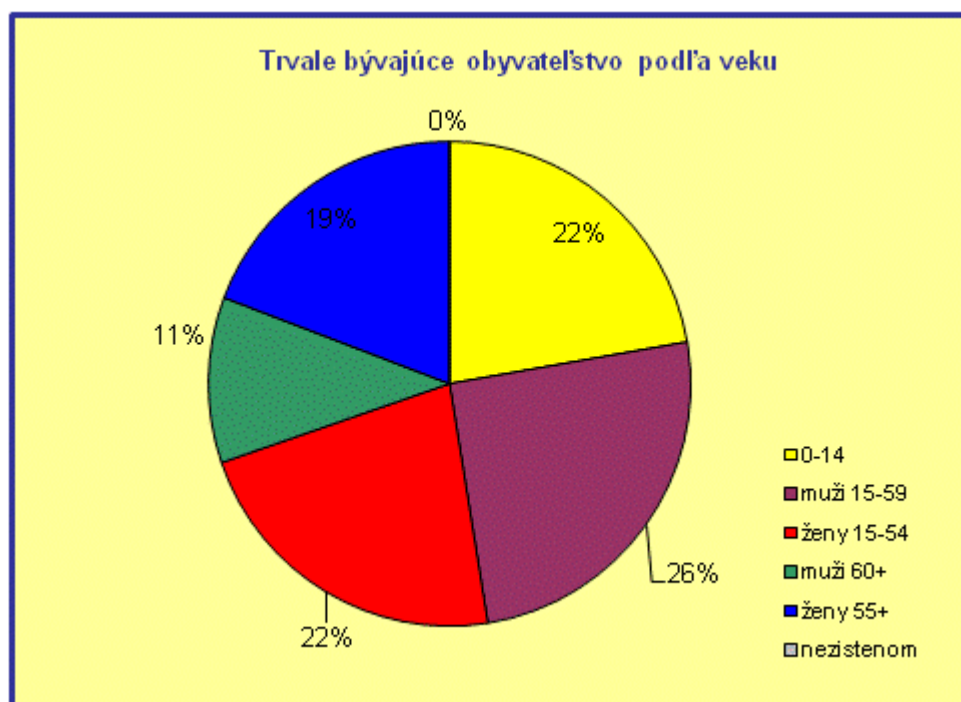
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

V súčasnosti sa prejavuje trend starnutia obyvateľstva a pokles populácie, aj keď demografická štruktúra obyvateľstva je zatiaľ priaznivá. Trend vývoja počtu obyvateľstva je z krátkodobého ako aj z dlhodobého hľadiska negatívny.

Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné uvažovať s rastom počtu obyvateľov hlavne pri pokračovaní a ďalšom posilnení migrácie smerom do obce. V prípade prisťahovania nových obyvateľov, predovšetkým mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k postupnému zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo						Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva			
	spolu	vo veku					vo veku (v %)			
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
Liptovská Anna	99	22	25	22	11	19	0	22,2	47,5	30,3

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

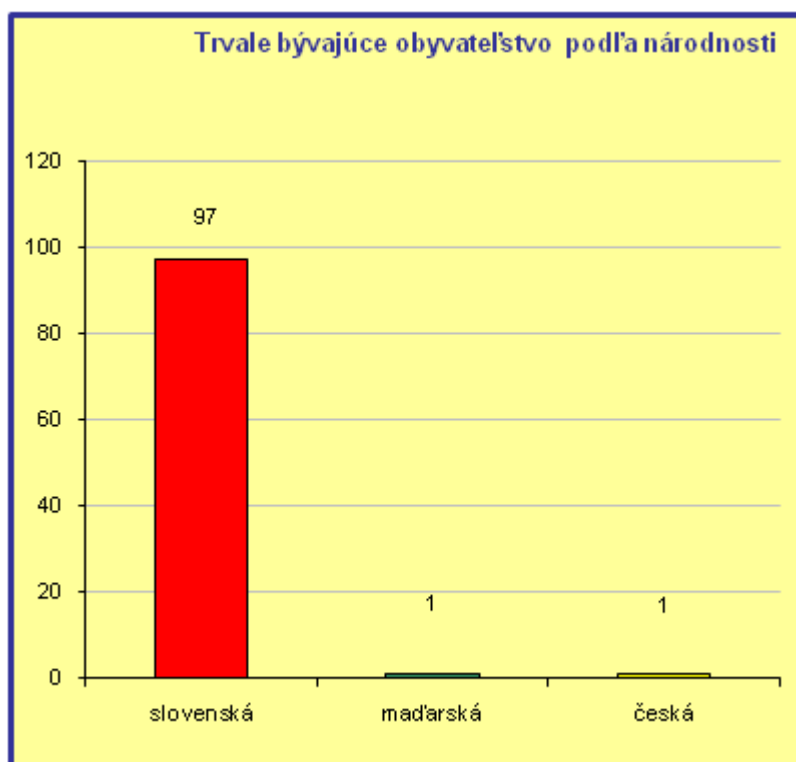
Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení (ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou). Tento vývoj má v posledných rokoch prevažne klesajúcu tendenciu. Ovplyvňovaný je klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením produktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o prechodný jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že skladba obyvateľstva je homogénna. Slováci podľa údajov z roku 2001 tvorili 97,9% obyvateľov (abs. 97 obyv.) a ostatné národnosti sú zastúpené veľmi minoritne.

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti				
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť		
		slovenská	maďarská	česká
Liptovská Anna	99	97	1	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Z hľadiska náboženského vyznania sú v obci zastúpené dve majoritné vyznania. Z celkového počtu obyvateľov sa 54,6% všetkých obyvateľov sa hlási k evanjelickej cirkvi augs. vyznania, 37,4% sa hlási k rímsko-katolíckej cirkvi. V 7,1% sú vytvorené kresťanské zbory. Ostatné cirkvi nie sú zastúpené, pričom 1% obyvateľov sa nehlási k žiadnemu vierovyznaniu.

Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania				
Podiel trvale bývajúceho obyvateľstva podľa náboženského vyznania / v tom náboženské vyznanie / cirkev				
Trvale obývané obyvateľstvo	Rímsko-katolícka cirkev	Evanjelická cirkev augs. vyznania	Kresťanské zbory	bez vyznania
99	37	54	7	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.2. Ekonomická charakteristika

Žilinský kraj sa rozprestiera na ploche 6 807 km². Svojou rozlohou je tretím najväčším krajom Slovenskej republiky a zaberá 13,9 % z rozlohy štátu. Leží v severozápadnej časti SR, kde hraničí s Poľskou a Českou republikou. Na juhu hraničí s Banskobystrickým krajom, na východe s Prešovským a na západe s Trenčianskym krajom.

Podľa územno - správneho usporiadania sa Žilinský kraj člení na 11 okresov: Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Martin, Námestovo, Ružomberok, Turčianske Teplice, Tvrdošín a Žilina. V kraji je 315 obcí, z toho 18 so štatútom mesta.

Najmenším okresom s rozlohou 174 km² v rámci kraja je okres Kysucké Nové Mesto, ktorý zaberá 2,6 % z celkovej rozlohy kraja. Rozlohou najväčší je okres Liptovský Mikuláš, na ktorý pripadá 19,7 %.

Územie kraja tvoria nížinné kotliny popri riekach Váh, Orava, Turiec, Kysuca a iných, ktoré ležia v nadmorskej výške nad 300 m a sú uzavreté pahorkatinami a pohoriami, z ktorých najvýznamnejšie sú Západné Tatry, Nízke Tatry, Veľká Fatra, Malá Fatra, Beskydy, Strážovské vrchy a Javorníky. Najvyšším vrchom v kraji je Bystrá - 2 248 m n. m (v okrese Liptovský Mikuláš). Žilinský kraj má mierne teplé až chladné vlhké podnebie s najnižšími teplotami na Slovensku nameranými v Oravskej Polhore.

Poľnohospodársky pôdny fond zaberá 248 067 ha, čo je 36,5 % z celkovej výmery kraja a lesný pôdny fond zaberá 376 716 ha, čo je 55,3 % z rozlohy kraja. Z hľadiska kvalít krajinného a prírodného prostredia patrí k najvýznamnejším regiónom Slovenska.

Žilinský kraj nie je bohatý na zásoby a ťažbu nerastných surovín. Nerastná surovinová základňa je prevažne zastúpená horninami typu dolomitov, vápencov, štrkopieskov, stavebného kameňa a tehliarskej hliny. Tieto stavebné materiály sa nachádzajú na území celého kraja. Ťažené suroviny majú regionálny, zväčša lokálny význam. Rozloha a významný produkčný potenciál lesov zabezpečuje dostatok drevnej hmoty pre jej priemyselné spracovanie.

Z hľadiska ekonomickej štruktúry má región priemyselno - poľnohospodársky charakter. Pre región ako celok je charakteristická mnohoozvetvovosť priemyselnej základne. Výrobná štruktúra v priemysle je odvetvovo diverzifikovaná so zastúpením ťažby nerastných surovín, výroby potravín, textilnej a odevnej výroby, spracovania kože a kožených výrobkov,

spracovania dreva, výroby celulózy, papiera, výroby chemických výrobkov, výrobkov z gumy, výroby ostatných nekovových minerálnych výrobkov, výroby strojov a zariadení, výroby elektrických a optických zariadení, výroby dopravných prostriedkov, výroby stavebných hmôt, výroby a rozvodu elektriny, plynu a vody. Najpriemyselnejšia časť kraja leží v okresoch pozdĺž údolia Váhu: Žilina, Martin, Ružomberok, Liptovský Mikuláš. Perspektívnym rozvíjajúcim odvetvím ekonomického potenciálu je cestový ruch.

Najväčšie podniky v Žilinskom kraji		
	Spoločnosť	Tržby v roku 2005 (tis. Sk)
1.	Stredoslovenská energetika, a.s., Žilina	18 594 319
2.	Mondi Business Paper SCP, a.s., Ružomberok	11 524 757
3.	INA Kysuce, a.s., Kysucké Nové Mesto	5 922 898
4.	Ferona Slovakia, a.s., Žilina	3 791 038
5.	Tento, a.s., Žilina	3 399 333
6.	Váhostav – SK, a.s., Žilina	3 134 895
7.	OFZ, a.s., Istebné	3 074 460
8.	Trim Leader, a.s., Košťany nad Turcom	2 697 405
9.	Ecco Slovakia, a.s., Martin	2 244 329
10.	Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.o., Trstená	2 188 101
11.	Euro Media SK, a.s., Žilina	1 967 195
12.	Neografia, a.s., Martin	1 910 026
13.	Skybau, s.r.o., Žilina	1 779 992
14.	LG.Philips Displays Slovakia, s.r.o., Námestovo	1 768 997
15.	Proxar Slovakia Int. Spedition, a.s., Ružomberok	1 497 025
16.	COOP Jednota Liptovský Mikuláš, s.d., Lipt. Mikuláš	1 470 571
17.	Zdroj Verex, a.s., Liptovský Mikuláš	1 353 363
18.	Severoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Žilina	1 342 328
19.	COOP Jednota Čadca, s.d., Čadca	1 294 437
20.	COOP Jednota Žilina, s.d., Žilina	1 229 962
21.	Kinex, a.s., Bytča	1 207 700
22.	Hyza, a.s., Žilina	1 146 084
23.	Mondi Packaging Ružomberok, a.s., Ružomberok	1 063 809
24.	Kofola, a.s., Rajecká Lesná	1 056 762
25.	Liptovská mliekareň, a.s., Liptovský Mikuláš	1 035 784

Podnikateľské prostredie v regióne

Z hľadiska rozvoja ekonomických aktivít je najvýznamnejším pólom rozvoja pre obec Liptovská Anna mesto Liptovský Mikuláš a obec Bešeňová.

Strategickými zamestnávateľmi v regióne sú:

Strategickí zamestnávatelia v blízkom regióne	Sídlo organizácie	Druh výroby
Penzióny - hotely	okolie priehrady Liptovská Mara	Cestovný ruch

V rámci obce patria medzi najväčších zamestnávateľov nasledovné podnikateľské subjekty:

Hlavní zamestnávatelia v obci	Počet zamestnancov	Druh výroby
Poľnohospodárska farma	4-6	Poľnohospodárstvo
Pohostinstvo	2-3	Služby
Potraviny - mix	1-2	Služby

Najvýznamnejším odvetvím z hľadiska zamestnanosti v obci je jednoznačne cestovný ruch a služby.

Stručná charakteristika podnikateľského prostredia	
Predajňa potravinárskeho tovaru	nie
Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	nie
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	nie
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, hotel)	nie
Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping * až ****	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	nie
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo).

V blízkosti obce sa nachádza významné lyžiarske stredisko Jasná, Roháče a Hrabovo, ktoré predstavuje výrazný pilier rozvoja cestovného ruchu.

Zimný cestovný ruch výraznou mierou znižuje regionálne disparity a značne ovplyvňuje trend v rozvoji hospodárstva obce. Na samotnú ekonomiku lyžiarskeho strediska výrazne vplýva možnosť umelého zasnežovania. Dispozícia umelého zasnežovania výrazne ovplyvňuje dĺžku lyžiarskej sezóny v okolí a podstatným spôsobom zlepšuje rentabilitu strediska. Samotné Slovensko má rozsiahlu sieť lyžiarskych stredísk. Na jeho mape je vyše stotridsať miest, kde sú aspoň jeden-dva vleky, a štyridsiatka miest s niekoľkými vlekmi, s možnosťou ubytovania v blízkom okolí. Investície do veľkých lyžiarskych stredísk realizujú najmä podnikateľské skupiny, tým vytvárajú aj nové pracovné príležitosti. Cestovný ruch výraznou mierou znižuje regionálne disparity a značne ovplyvňuje trend v rozvoji hospodárstva obce.

Cestovný ruch v regióne je determinovaný fungovaním liečebných kúpeľov s celoročnou prevádzkou. Je založený na využívaní liečivých vôd pre regeneračno - rekondičné služby. Oblasť kúpeľníctva prináša obci výraznú impulznú a rozvojovú funkciu. Táto forma cestovného ruchu je spojená aj s náležitou rekreačno-športovou vybavenosťou a s možnosťou poskytnutia regeneračno - rekondičných zdravotníckych služieb. Kúpeľníctvo v ostatných rokoch prechádza výraznými koncepčnými a prevádzkovými zmenami. Na Slovensku má dlhodobú tradíciu najmä z komplexného liečebného hľadiska - v oblasti modernej balneológie a liečebnej rehabilitácie a v celkovom preladení organizmu človeka po fyzickej a psychickej stránke.

Najvýznamnejšími liečebnými kúpeľmi v okolí sú Lúčky. Kúpele Lúčky ležia v horskej, na juh otvorenej doline pod úbočím Choča, na rozhraní Oravy a Liptova, v nadmorskej výške 621 m. Kúpeľná liečba v Lúčkach patrí medzi najefektívnejšie liečebné metódy. Podstata všetkých balneologických metód je v nešpecifickom, všeobecnom účinku, ktorý ovplyvňuje celkový stav a hrá kladnú úlohu pri procese uzdravenia najmä preladením vegetatívnych funkcií organizmu.

Rozhodujúcim činiteľom kúpeľnej liečby na Lúčkach sú liečivé pramene sírano-hydrouhličitanovej, vápenato-horčíkovej, hypotonickéj, termálnej vody. Minerálna voda má skoro izotermickú teplotu 31,5°C. Z prírodných liečivých prostriedkov sa na Lúčkach okrem termálnej minerálnej vody používa i rojkovská rašelina na zábaly. V kúpeľoch Lúčky sa úspešne liečia choroby pohybového ústrojenstva a ženské choroby.

Cestovný ruch v obci Liptovská Anna je značnou mierou ovplyvňovaný aj prevádzkou termálneho kúpaliska s celoročnou prevádzkou. Je založené na využívaní liečivých vôd pre regeneračno - rekondičné služby. Bohatý výskyt minerálnych a termálnych vôd vyvolal rozvoj zväčša na báze termálnych kúpalísk rôzneho stupňa kvality vybavenia. Táto oblasť môže priniesť regiónu výraznú impulznú a rozvojovú funkciu. Potenciál územia pre ďalší rozvoj cestovného ruchu je mimoriadne veľký. Dá sa predpokladať, že aj v dlhodobom výhľade bude možné pokryť celý rozsah nárokov na oddych a zotavenie návštevníkov.

K najvýznamnejším termálnym kúpaliskám v okolí patrí Thermal park – Bešeňová a Tatralandia Aquapark.

Thermal park – Bešeňová je vzdialený od obce Liptovská Anna 9 km. Thermal park má v súčasnosti 8 vonkajších bazénov s geotermálnou vodou, ktorá vyviera z hĺbky 1987 m o teplote 60,5°C. Teplota vody v bazénoch je od 24 do 39°C

K dispozícii sú 2 plavecké bazény, 5 oddychových bazénov -1 z antikora, 7 bazénov je otvorených celoročne. V oddychových bazénoch sú k dispozícii rôzne vodné atrakcie ako napr. tobogany, podvodné ležadlá po okrajoch bazénov, vodné masážne trysky, vodný hrieb, striekajúca fontána a pod. Bazény sú vhodné pre všetky vekové kategórie.

Aquapark Tatralandia je vzdialený od obce Liptovská Anna 18 km. Tatralandia sa nachádza v jednej z najbohatších oblastí na žriedla minerálnych vôd na Slovensku a to neďaleko Liptovského Mikuláša v Nízkych Tatrách. Voda nachádzajúca sa v Aquaparku Tatralandia je jedinečná v porovnaní s ostatným geotermálnymi vodami Liptova, pretože obsahuje aj časť morských vôd z mora. Minerálna voda Tatralandie blahodarne pôsobí na pohybové a dýchacie ústrojenstvo.

Aquapark Tatralandia je výborné miesto na zábavu, nielen pre rodiny s deťmi. Nachádza sa tu: 27 toboganov rôznych tvarov a dĺžky z toho je 8 celoročných.

K dispozícii je 11 bazénov so stredne mineralizovanou vodou, určených na relax a plávanie s rôznymi vodnými atrakciami. 8 celoročný termálnych bazénov (3 kryté) s liečivou minerálnou vodou, s teplotou od 26 do 38 °C a s množstvom vodných atrakcií, ktoré sú otvorené celoročne. 3 x letné bazény s ohrievanou vodou 28 – 32 stupňov: detský bazén, bazén s atrakciami a 25 m dlhý klasický plavecký bazén s teplotou vody 24-26 stupňov, ktoré sú otvorené len počas letnej sezóny. V bazéne s atrakciami sa nachádza detská trojšmykačka, vodné hojdačky, vodný dáždňík, umelý dážd, vzduchové gejzíry, sedenia a lehátka, chrliče, clony, masážne státi, masáže chrbta a nôh.

V komplexe sa nachádza Ostrov pirátov z Karibiku (krytý tropický komplex) Tatra-Therm-Vital (saunový svet) Wellness Paradise (masáže, zábaly, kúpele a iné procedúry)

V okolí obce sa nachádza viacero cyklotrás, je tu možnosť vyskúšať si paragliding ako i horolezectvo. Náučný chodník spája obce Liptovská Porúbka, Liptovská Anna a mesto Liptovský Hrádok. Šesť panelov umiestnených na trase chodníka informuje nielen o biodiverzite - druhovej početnosti a rozmanitosti organizmov, ktoré obývajú spoločné územie, ale aj o histórii okolitých obcí, tradičných činnostiach obyvateľov, starostlivosti o lesy.

Hospodárske dôsledky cestovného ruchu na obec sú:

- tvorba nových pracovných miest a následné znižovanie nezamestnanosti,
- zdroj príjmov a tvorba multiplikačného efektu,
- pozitívne ovplyvňovanie zárobkovej situácie obyvateľstva, stimuluje ďalšie aktivity a tak zlepšuje hospodársky a sociálny rozvoj obyvateľstva,
- zvýšenie sebavedomia obyvateľstva,
- stimulácia rozvoja infraštruktúry – regiónu,
- dôležitý faktor medzinárodnej spolupráce,

Tieto skutočnosti jasne dokazujú nutnosť a potrebu tvorby a realizácie ďalších projektov a zároveň nutnosť venovať zvýšenú pozornosť tejto oblasti.

Poľovníctvo, alebo lov zveri má v katastri odveké tradície. V oblasti sa nachádza poľovnícky revír Prosečné. Ďalším známym poľovníckym revírom s dlhou tradíciou je katastri Liptovského Jána, kde katastrálne územie Liptovského Jána je zadelené do troch poľovníckych revírov, pričom dva obhospodaruje poľovnícke združenie Liptovský Ján "Ďumbier" a časť plochy je obhospodarovaná UPS - urbárskym pozemkovým spoločenstvom Hybe - cca 300ha.

Významným turistickým centrom v okolí obce je najväčšia vodná nádrž na Slovensku - Liptovská Mara. Liptovská Mara je vodná nádrž v strednom Liptove, ktorá nesie názov jednej z 11 zaliatych obcí. Priehrada zmenila ráz krajiny medzi Liptovským Mikulášom a Ružomberkom a ovplyvnila aj klimatické podmienky Liptova. Rozloha vodného diela je 22 km² a maximálna hĺbka 43 m. Vďaka svojej veľkosti si právom zaslúži prívlastok - Slovenské alebo Liptovské more. Na Liptovskej Mare sú široké možnosti rybolovu. Je tu bohaté zastúpenie týchto rýb: kapor, lieň, štika, zubáč, ostriež, jalec hlavatý, boleň, podustva, pstruh dúhový, pstruh jazerný, zriedkavo možno nájsť aj na sumca a úhora.

Okrem hospodárskeho významu sa stala aj významným strediskom rekreácie. Rekrečné zariadenia sa sústreďujú na severnom brehu, v lokalitách Liptovský Trnovec, Liptovská Sielnica a Bobrovník- Tvarožná. Sú tu možnosti kúpania, surfovania, jachtingu, škola windsurfingu, člňkovanie, vodné bicyklovanie, minigolf, rybárčenie, plavba vyhliadkovou loďou.

V Liptovskom Trnenci, ktorý je vzdialený od obce 12 km na nachádza plážové kúpalisko a autocamping s kapacitou 140 stanov, požičovňa športových potrieb, minigolf, prístav lodnej dopravy, prístav jacht, požičovňa člnov, vodná záchranná služba, výcvikové stredisko potápačov a trávnatá pláž. Od jari do jesene sa tu konajú významné športové podujatia s medzinárodnou účasťou.

2.1.3. Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Kanalizácia

Obec Liptovská Anna nedisponuje vybudovanou kanalizáciou. Pri menších obciach je táto skutočnosť veľmi častá. V súčasnosti sa odpadové vody dočasne uskladňujú v žumpách. Pri budovaní kanalizácie je mimoriadne vysoká investičná náročnosť, ktorá by zaťažila obecný rozpočet.

Vodovod

Obec Liptovská Anna má 98% pokrytie verejným vodovodom. Zásobovanie obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je v súčasnosti stále nedostačujúca.

Plynofikácia obce

Obec momentálne nie je plynofikovaná, čo má vplyv na výrazné zníženie kvality života obyvateľov, ktorí sú nútení využívať alternatívne zdroje. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NOx a CO2, z toho vyplýva že plynofikácia prinesie okrem zvýšenej kvality života aj pozitívny efekt na životné prostredie. Realizácia plynofikácie je pre obec komplikovaná z dôvodu jej vysokej finančnej náročnosti

Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Liptovská Anna	
Pošta	nie
Káblová televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	nie
Najbližšia zastávka vlakov - názov	Liptovská Teplá
Najbližšia zastávka vlakov - vzdialenosť v km	18

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2006

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia, ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné.

Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Obec Liptovská Anna v súčasnosti nedisponuje domovom dôchodcov ani zariadením opatrovateľskej služby.

Zdravotná infraštruktúra

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti a kvalitu života v obci celkovo. V súčasnosti obec nedisponuje zdravotným strediskom. Najbližšia privátna ambulancia praktického lekára Zdravotné stredisko sa nachádza v Liptovskej Sielnici, vzdialenej od obce 9 km. Lekársku pohotovosť a základnú, ako aj odbornú starostlivosť majú občania zabezpečenú v Liptovskom Mikuláši, ktorý je vzdialený 18 km. Vybudovanie a udržiavanie zdravotného strediska v obci Liptovská Anna nie je ekonomicky efektívne.

Kultúrna infraštruktúra

Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom. Kultúrny dom je momentálne v nevyhovujúcom stave a je potrebná celková rekonštrukcia. Nevyužíva sa na žiadne kultúrne podujatia kvôli jeho stavu.

Obec disponuje vlastnou knižnicou. Obecné zastupiteľstvo komunikuje s občanmi prostredníctvom obecného rozhlasu a pošty.

Stručné zhrnutie kultúrnej infraštruktúry obce Liptovská Anna	
Kúpalisko umelé alebo prírodné	nie
Telocvičňa	nie
Ihrisko pre futbal (okrem školských)	nie
Knižnica	áno
Videopožičovňa a DVD požičovňa	nie
Kino stále	nie

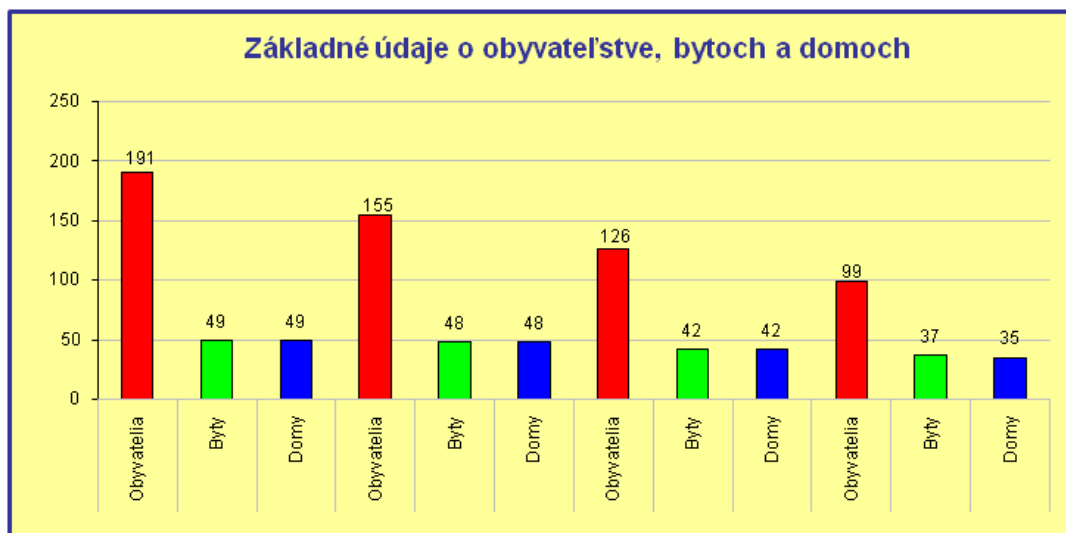

Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v tradičných rodinných domoch, ale sú zastúpené aj bytové domy.

Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch												
Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Liptovská Anna	191	49	49	155	48	48	126	42	42	99	37	35

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Bytový fond v obci Liptovská Anna sa vyznačuje vyšším priemerným plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť. Kvalita bývania v obci nezaostáva za okresným priemerom.

	Priemerný počet						Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	trvale bývajúci na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúci na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu		ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobilom	počítačom	
Liptovská Anna	2,68	55,70	2,97	0,90	20,8		54,1	83,8	32,4	2,7	37,8	2,7	48,6
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9		58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5
Priemer okresu	3,16	55,90	3,22	0,98	17,7		77,8	94,5	67,2	6,2	39,2	14,0	72,6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

Školstvo

Dôležitým predpokladom pre rozvoj obce je stabilizácia ekonomicky produktívnych ľudí a vytvorenie podmienok pre život a prácu v regióne. Kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabraňuje odlivu ekonomicky aktívnych obyvateľov z obce do centralizovaných aglomerácií miest. Zameraním školy je umožniť rozvíjať mimoškolské aktivity detí a spoluprácu s partnermi.

V obci Liptovská Anna, sa nenachádzajú žiadne školské zariadenia zamerané na výchovu a vzdelávanie detí od ranného veku po vstup do základnej školy. Nakoľko má obec málo obyvateľov sú rodičia nútení svoje malé ratolesti odvážať do materskej školy v obci Liptovská Sielnica, ktorá je vzdialená od obce 9 km.

Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa nekonajú žiadne kultúrne podujatia pre obyvateľov obce Liptovská Anna.

Aktivity v oblasti kultúry aj napriek bohatej tradícii neodzrkadľujú reálne možnosti a potreby obyvateľov obce. Útlm týchto aktivít je spôsobený najmä absenciou priestorov vhodne zariadených a vybavených zodpovedajúcim príslušenstvom. Obec vlastní kultúrny dom, ktorý je v nefunkčnom stave, nakoľko je v nevyhovujúcom stave a je potrebná nutná rekonštrukcia. Kvalitná a fungujúca kultúrna infraštruktúra je základom pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu, pretože poskytovaním adekvátnych priestorov na konferenčné, prednáškové, kultúrno-spoločenské a iné účely sa dosahuje vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti. Dôležitým predpokladom pre rozvoj regiónu je stabilizácia a podpora ekonomicky produktívnych ľudí a vytvorenie podmienok pre život a prácu v regióne. Zabezpečenie kvalitnej kultúrnej infraštruktúry prispieva k zabráneniu odlivu ekonomicky aktívnych obyvateľov z regiónu do centralizovaných aglomerácií miest.

2.1.5. Životné prostredie

Žilinský kraj s rozlohou 6 788 km² zaberá 13,8 % územia Slovenskej republiky, čo predstavuje 3 miesto v rámci SR. Na severozápade hraničí s Českou republikou, na severe a severovýchode s Poľskou republikou, na východe s Prešovským, na juhu s Banskobystrickým a na juhozápade s Trenčianskym krajom.

Z hľadiska geomorfológie je región mnohotvárný. Od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec a Orava), cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po neosídlenú vysokohorskú krajinu hrebeňových pasiem pohorí Vysokých a Nízkych Tatier, Chočských Vrchov, Veľkej a Malej Fatry, Javorníkov a Strážovských Vrchov. Maximálna nadmorská výška je 2 248 m (Bystrá). Ide prevažne o hornatú krajinu s nízkym podielom ornej pôdy a osídlenie je prevažne sústredené v údolných polohách s výraznou koncentráciou obyvateľstva do miest.

Územie Žilinského kraja je oblasťou s najväčšou hustotou chránených území na Slovensku. Z celkovej výmery kraja predstavuje výmera chránených území 3 789 km², t.j. 55,8 %, z toho 34,6 % predstavuje výmera národných parkov vrátane ochranných pasiem a 19,1 % výmera chránených krajinných oblastí. Geograficky do kraja patria 4 národné parky: Tatranský národný park, Národný park Nízke Tatry, Národný park Malá Fatra, Národný park Veľká Fatra, chránené krajinné oblasti Horná Orava, Kysuce, Strážovské vrchy, chránené útvary rôzneho stupňa ochrany, prírodné rezervácie, prírodné výtvy a chránené náleziská.

Na území kraja sa rozprestierajú chránené vodohospodárske oblasti: Veľká Fatra, Nízke Tatry, Strážovské vrchy, Beskydy a Javorníky. V kraji sa nachádza množstvo prírodných minerálnych prameňov a geotermálnych vôd, ktoré majú nadregionálny význam a sú predpokladom ďalšieho rozvoja cestovného ruchu a kúpeľníctva (Korytnica, Lúčky, Rajecké Teplice, Turčianske Teplice, Bešeňová a Liptovská Anna).

Región je významný svojimi kultúrno-historickými hodnotami, príkladom je pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Vlkolínec (okres Ružomberok), ktorá je zapísaná na Listine svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Životné prostredie v Žilinskom kraji je stredne zaťažené, dve oblasti – Žilina a Ružomberok sú zaradené medzi zaťažené územia v rámci SR. Najväčšie environmentálne záťaže sú spôsobené znečistením ovzdušia, k čomu okrem stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia prispieva i prevažne údolná poloha sídelných aglomerácií. V posledných rokoch nastáva pokles tuhých znečisťujúcich látok. Problémovou oblasťou regiónu je odstránenie starých environmentálnych záťaží.

V obci sa nenachádza skládka odpadu. Preto sa v súčasnosti komunálny odpad odváža spoločnosťou OZO a.s Liptovský Mikuláš. V obci je zavedený separovaný zber nasledovných komodít: PVC, sklo, papier a kovový odpad.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia prostredníctvom mobilizácie vnútorných zdrojov regiónu a získaním mimo regionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výšku nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Realizované projekty					
Názov realizovaného projektu	Rok	Popis projektu	Výška nákladov (v Sk)	Dotácia (v mil. Sk)	Poskytovateľ dotácie
Verejné osvetlenie	2007	celková rekonštrukcia	190 000,-		
Verejný rozhlas	2007	celková rekonštrukcia	150 000,-		
Obecný úrad	2008	celková rekonštrukcia	750 000,-		
Požiarna zbrojnica	2008	celková rekonštrukcia	80 000,-		
Potok	2008	oprava regulácie	20 000,-		
Cintorín	2008	čiastočná oprava	30 000,-		

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov.

Infraštruktúrna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomického rozvoja, na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti a integrácii marginalizovaných skupín obyvateľstva. Stavebné práce poskytujú spravidla pracovnú príležitosť miestnym firmám. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomického a spoločenského rozvoja.

Obec každoročne realizuje niekoľko investičných akcií menšieho rozsahu, ako sú opravy a odstránenie havarijných stavov na obecnom majetku.

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- ☐ výborná geografická poloha
- ☐ vysoká rozmanitosť a atraktivita kultúrneho dedičstva a súčasnej kultúry
- ☐ bohatý kultúrny život
- ☐ spätosť obyvateľov obce s prírodou a zdravý životný štýl
- ☐ výborné prírodné podmienky pre cestovný ruch, blízkosť rekreačných zariadení (termálne kúpaliská a lyžiarske strediská)
- ☐ ľudský potenciál obce
- ☐ dobré napojenie obce na dôležité dopravné koridory
- ☐ dostatočné vypracovanie plánov rozvoja
- ☐ efektívne využívanie aktivačných prác
- ☐ v obci bol vykonaný Register obnovej evidencie plôch a pozemky v obci sú zväčša vypořiadané
- ☐ zásobovanosť obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu
- ☐ vyhovujúca kvalita pitnej vody

- ☐ monitoring kvality a kvantity povrchových a podzemných vôd

Slabé stránky

- ☐ veľkosť obce
- ☐ nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia
- ☐ absentujúce školstvo
- ☐ rozdrobenosť mikro-regionálnych združení obcí v regióne
- ☐ stav a vybavenie kultúrnou infraštruktúrou
- ☐ zhoršujúci sa stav kultúrnej infraštruktúry v obci
- ☐ absentujúca zdravotná infraštruktúra
- ☐ chýbajúce napojenie na kanalizáciu
- ☐ chýbajúce napojenie na plyn

Príležitosti

- ☐ dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce
- ☐ využitie ekonomického potenciálu, predovšetkým cestovného ruchu
- ☐ odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- ☐ prílev zahraničných investícií do regiónu
- ☐ zvyšovanie kompetencií samosprávy
- ☐ možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- ☐ rozvoj informačných technológií
- ☐ možnosti čerpania prostriedkov z fondov EÚ
- ☐ možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie
- ☐ rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje
- ☐ atraktívne prostredie s potenciálom pritiahnutia vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce
- ☐ posilňovanie trendu prisťahovania nových obyvateľov
- ☐ zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce
- ☐ pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci
- ☐ vytvorenie a využívanie ubytovania v súkromí v obci

Ohrozenia

- ☐ nízka miera vymožiteľnosti práva v oblasti životného prostredia
- ☐ nedostatok financií
- ☐ presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- ☐ zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- ☐ legislatívne reštrikčné opatrenia od nadradených orgánov
- ☐ odliv kvalifikovanej a vzdelanej pracovnej sily
- ☐ devastácia životného prostredia
- ☐ finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia

2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti), ktoré s rôznou intenzitou pôsobia na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Išlo predovšetkým o okresy, alebo ich časti, kde rozhodujúca výrobná aktivita sa dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergenencie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou,
4. útlm poľnohospodárskej prvovýroby.

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou, využitie potenciálu cestovného ruchu,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov,
4. zachovanie a ochrana životného prostredia v obci.

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej výborná geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obce v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Blízkosť významných mestských sídel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša so sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody, ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.

Obec Liptovská Anna sa nachádza v regióne so značným potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu v okolí. V budúcnosti sa očakáva rozvoj CR a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce.

Významným faktorom rozvoja je aj obnova evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim podľa zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. v znení neskorších predpisov, ktorá sa realizuje podľa každoročne vládou Slovenskej republiky schvaľovaných harmonogramov. V konaní sa zisťujú dostupné údaje o pozemkoch a právnych vzťahov k nim poskytnuté nájomcami pozemkov alebo inými oprávnenými osobami, z katastrálneho operátu, z listín predložených účastníkmi konania, z výpovedi svedkov a z iných dôkazov získaných najmä pri prešetrovaní v obci a na ich základe sa zostavuje a schvaľuje register obnovennej evidencie pozemkov, ktorý je známy pod skratkou ROEP.

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce.

Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

Cestovný ruch nadobúda čoraz väčší ekonomický i sociálny význam pre rozvoj obce. Cestovný ruch:

- ♦ ovplyvňuje tvorbu nových pracovných príležitostí, zastavuje pokles obyvateľstva v obci,
- ♦ ovplyvňuje zárobkovú situáciu miestneho obyvateľstva, stimuluje jeho dopyt, vytvára príležitosti pre podnikateľské aktivity, aktivuje rozvoj poľnohospodárskej výroby, remesiel, obchodu, a tak zlepšuje hospodárske a sociálne pomery miestneho obyvateľstva;
- ♦ stimuluje rozvoj technickej infraštruktúry (budovanie cestnej siete, telekomunikácií, zásobovanie pitnou vodou - budovanie vodovodu, kanalizácie, plynofikácia) a sociálnej infraštruktúry (modernizácia a výstavba bytového fondu, kultúrno-osvetových, zdravotníckych zariadení a.p.), zlepšuje starostlivosť o životné prostredie a občiansku vybavenosť;
- ♦ je zdrojom príjmov regiónu a tvorby hodnoty, multiplikačného efektu v kooperujúcich odvetviach, priamo i sprostredkované vplyva na tvorbu HDP a v dôsledku ekonomickej špecializácie regiónu na cestovný ruch je aj faktorom podpory medziregionálnej kooperácie;
- ♦ má priamo pozitívny a sprostredkovaný vplyv na tvorbu a rast hrubého národného produktu regiónu a vplyvom rozvoja aktívneho zahraničného cestovného ruchu aj na devízové zhodnocovanie služieb cestovného ruchu.

Uvedomujúc si tento pozitívny vplyv cestovného ruchu na rozvoj je príležitosťou lepšie a efektívnejšie využitie turistického potenciálu a rozširovanie turistických atrakcií.

Koherentné poradie disparít

Disparitou pre obec je jej veľkosť, ktorá vo významnej miere ovplyvňuje zloženie a efektívnosť miestnych verejných výdavkov. Preto v dôsledku ďalšieho presunu kompetencií na obce by bolo potrebné sa podrobnejšie zaoberať vzťahom medzi efektívnou veľkosťou samosprávnej jednotky a vplyvom obyvateľov na rozsah a štruktúru poskytovaných miestnych verejných služieb.

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci môže mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry.

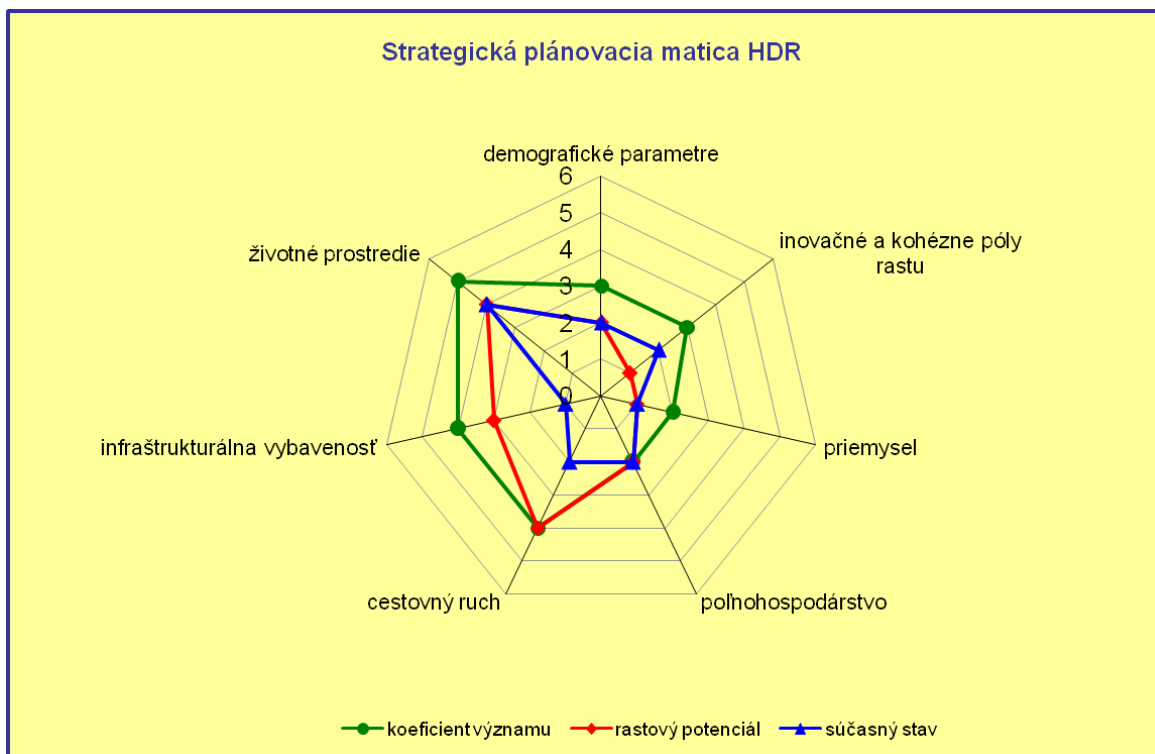
Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré

ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

Nedobudovanie dopravnej infraštruktúry spôsobí zaostávanie regiónu a nevhodný režim dopravy zvýši záťaž životného prostredia aj priamo v obci. Dopravná infraštruktúra a jej napojenosť na nadradené dopravné ťahy je bezprostredne podmieňujúcim faktorom alokácie firiem v obci alebo jej okolí. Vybudované cestné a železničné siete v regióne umožňujú približovať materiály, tovary i obyvateľstvo k rozvojovým pólom.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica Hlavných determinantov rozvoja (HDR) pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti, ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráм rozvoja, kvalitné životné prostredie, potenciál rozvoja cestovného ruchu. Priemysel v obci, je založený prevažne na mikro-podnikoch a jednom väčšom zamestnávateľovi. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje priemerné hodnoty, ktoré sú však posilnené čiastočne blízkosťou k inovačným a kohéznym pólom rastu. Napriek tomu je zreteľný ich rastový potenciál. Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným na rozvoj ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja),
- **disperzná teória rozvoja**. NSRR 2007-2013 je budovaný na základe teórie pólov rozvoja, avšak pri koncipovaní PHSR a plánovaných aktivít bola zohľadnená aj Disperzná teória rozvoja, ktorá sa zameriava na celkový plošný rozvoj regiónu a územia,
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce,
- **výsledky dotazníka** – pomocou neho majú byť do PHSR obce premietnuté potreby, názory a myšlienky o jej budúcom smerovaní z pohľadu obyvateľov,
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy (napr. nové normy v oblasti ochrany Životného prostredia).

Výsledky ankety

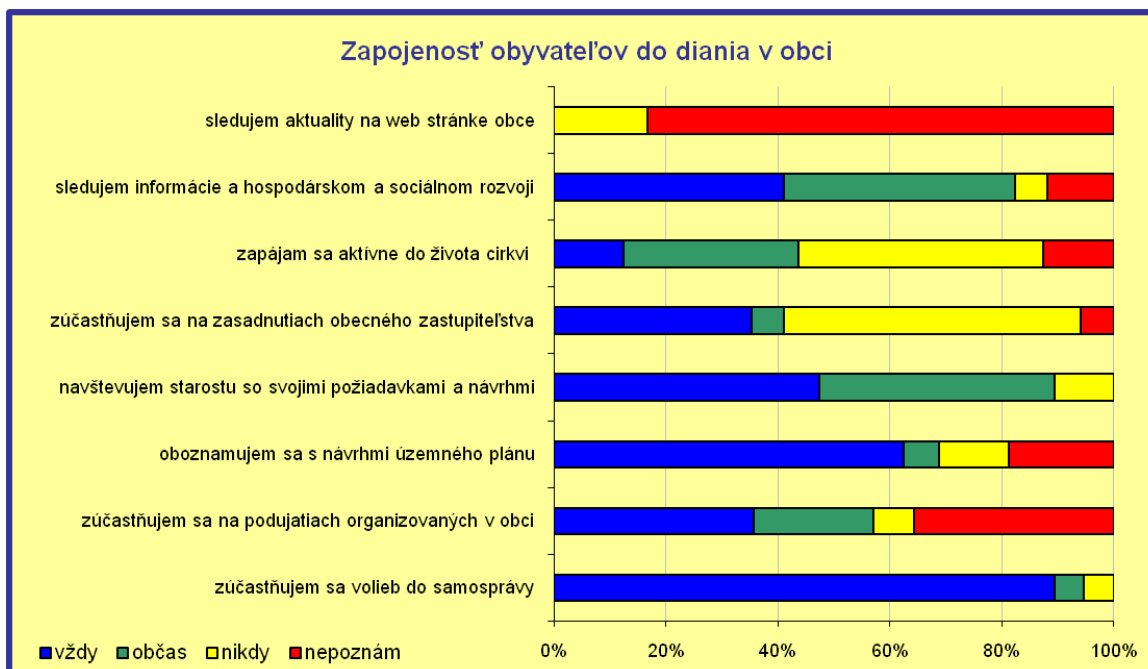
4-najlepšie, 1-najhoršie

Časť dotazníka bola zameraná na určenie miery spokojnosti obyvateľov s jednotlivými faktormi kvality života v obci. Na základe ankety je možné identifikovať celkovú spokojnosť občanov, hlavne v oblasti infraštruktúry obce.

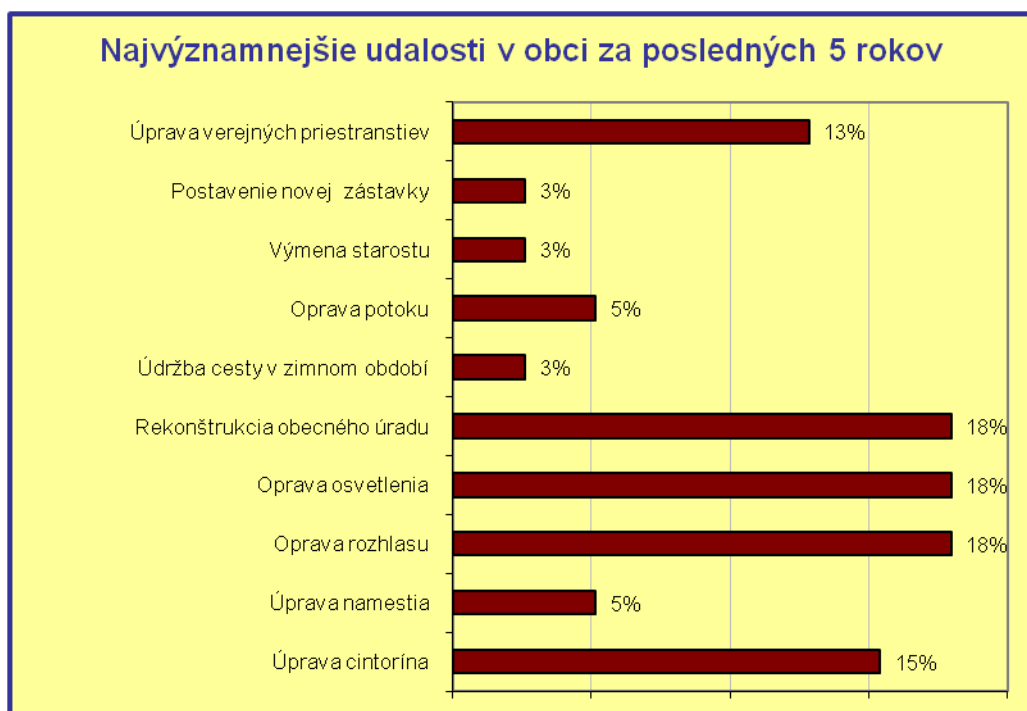

4-najvyššia, 1-najnižšia

Stupnica predstavuje inverzné hodnotenie jednotlivých parametrov z pohľadu občanov, z ktorého boli určené záujmové oblasti, v ktorých občania požadujú rozvoj v rámci obce, podnikateľského prostredia a infraštruktúry. Z pohľadu priorít rozvoja obce z pohľadu obyvateľov jednoznačne 3 hlavné priority dominujú: možnosti kultúrneho a športového vyžitia, priorita zlepšenia lekárskej starostlivosti v obci a pracovné príležitosti v obci.

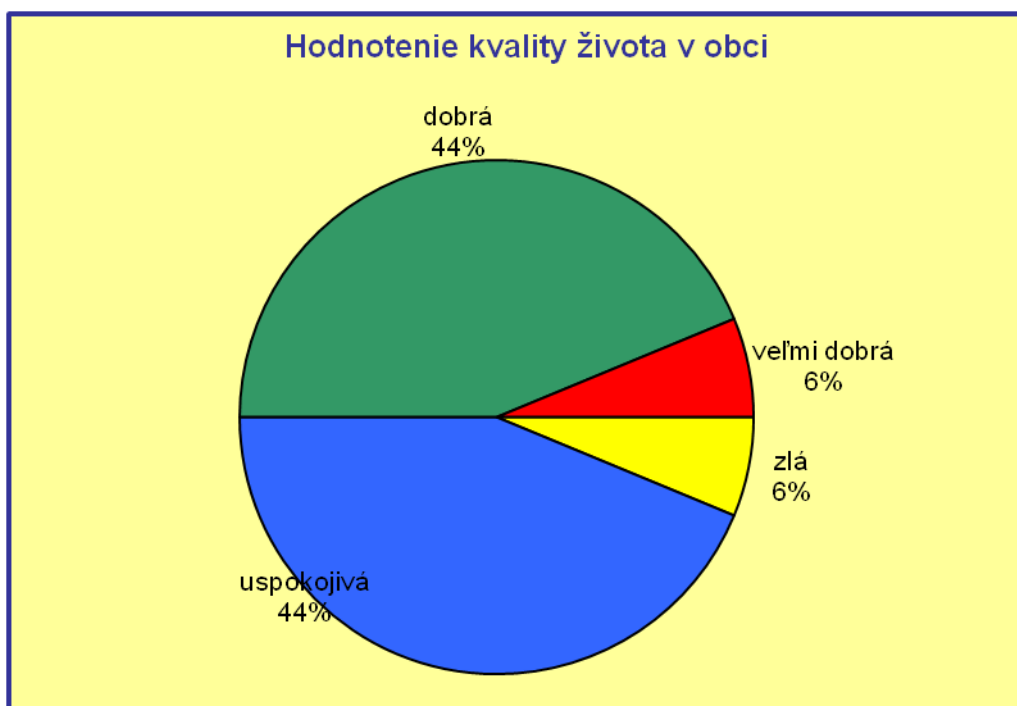
Z hľadiska hodnotenia zapojenosti obyvateľov do diania v obci vyplynulo, že väčšina zúčastnených občanov sa pravidelne v nejakej forme zapája do diania v obci a občania sa zaujímajú o veci verejné.

Medzi najvýznamnejšie udalosti v obci považuje 18% respondentov rekonštrukcia obecného úradu, oprava verejného osvetlenia, oprava rozhlasu. Tesne, s 15% nasleduje úprava cintorína a s 13% úprava verejných priestranstiev. Medzi ďalšími významnými udalosťami najvýznamnejšími s 5% respondentov úprava námestia a oprava potoku. S 3% sa umiestnili udalosti ako postavenie novej zástavky, údržba cesty v zimnom období a výmena starostu.

Celkovo je rozvoj obce hodnotený veľmi pozitívne (spolu 33%). Pozitívne je hodnotený v 50% odpovedí.

Celkovo občania hodnotili kvalitu života v obci ako dobrú (44%) a uspokojivú (44%).

3.1. Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovská Anna je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a ciele		
č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: - cestovný ruch - poľnohospodárstvo - ostatné služby - priemysel
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí, ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na daniach v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce, ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

3.2. Opatrenia a aktivity

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 3.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Cieľ opatrenia: Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

Stručná charakteristika opatrenia: Pre zabezpečenie ekonomického rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v rámci každej aktivity a sumárne v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele.

Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Cieľ opatrenia: Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov, aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v rámci každej aktivity a sumárne v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele.

Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ opatrenia: Cieľom je prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb, ako aj potrieb firiem sídliačich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v rámci každej aktivity a sumárne v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele.

Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Cieľ opatrenia: Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí, ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratického systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikulturálnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predsudkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v rámci každej aktivity a sumárne v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele.

Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Cieľ opatrenia: Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce, ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v rámci každej aktivity a sumárne v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele.

Sumár finančného zabezpečenia opatrení:

Opatrenie	počet aktivít	celková suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	1	85
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	1	50
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	2	1 079
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	1	411
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	1	103

Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania zdrojov financovania s uvedením potencionálneho zdroja
- *náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie):* finančné náklady, ktoré nie sú kalkulovalé v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu, ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciách, pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov s využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma, ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok

1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Aktivita: podpora rozvoja cestovného ruchu v regióne

Popis: podpora propagácie cestovného ruchu

prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja

Plánovaný rok realizácie: 2010

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 80

možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR,3.2. Podpora činností v oblasti vidieckeho cestovného ruchu

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 5

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 5

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Aktivita: ochrana životného prostredia

Popis: zlepšenie environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane komunikácie so zainteresovanými skupinami, publikácia propagačných a vzdelávacích materiálov, komunikácia v oblasti separovaného zberu odpadov

prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia

Plánovaný rok realizácie: 2011

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 50

možnosti financovania: OP Životné prostredie - opatrenie 53 - informačné a propagačné aktivity

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 2,5

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Aktivita: mosty
<p>Popis: rekonštrukcia mostov</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2009</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 350</p> <p>možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, 3.4.2.</p> <p>Podopatrenie: Obnova a rozvoj obcí</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 60,5</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 60,5</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny</p>

Aktivita: obecná komunikácia
<p>Popis: rekonštrukcia obecnej komunikácie</p> <p>prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2011</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 600</p> <p>možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, 3.4.2.</p> <p>Podopatrenie: Obnova a rozvoj obcí</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 68</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 68</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Aktivita: rekonštrukcia kultúrneho domu
<p>Popis: rekonštrukcia a modernizácia na základe projektovej dokumentácie</p> <p>prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2010</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 350</p> <p>možnosti financovania: Národný strategický plán rozvoja vidieka SR, 3.4.1.</p> <p>Podopatrenie: Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 60,5</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 60,5</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny</p>

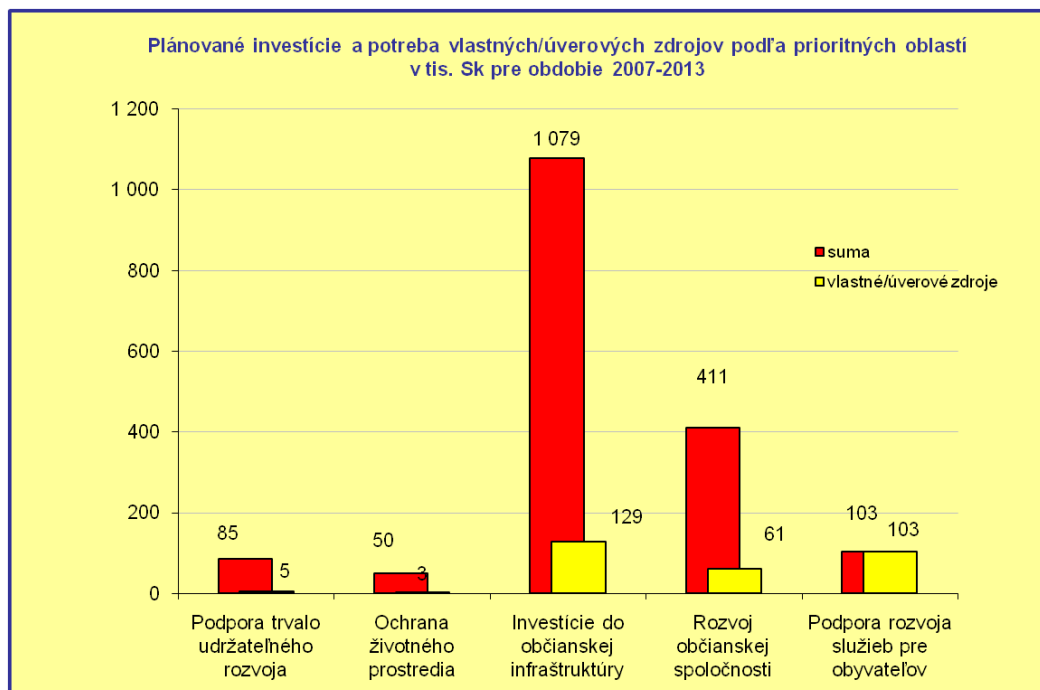
5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Aktivita: cintorín
<p>Popis: rekonštrukcia a parkové úpravy cintorína</p> <p>prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov</p> <p>Plánovaný rok realizácie: 2010</p> <p>zodpovedný za realizáciu: obec</p> <p>dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2</p>
<p>Financovanie:</p> <p>Náklady v tis. Sk: 100</p> <p>možnosti financovania:</p> <p>náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 3</p> <p>potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 103</p>
<p>Dopady:</p> <p>dopad na zamestnanosť: nulový vplyv</p> <p>dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk</p> <p>dopad na kvalitu života: pozitívny</p>

3.3. Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva z piatich prioritných oblastí určených v kapitole 3.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

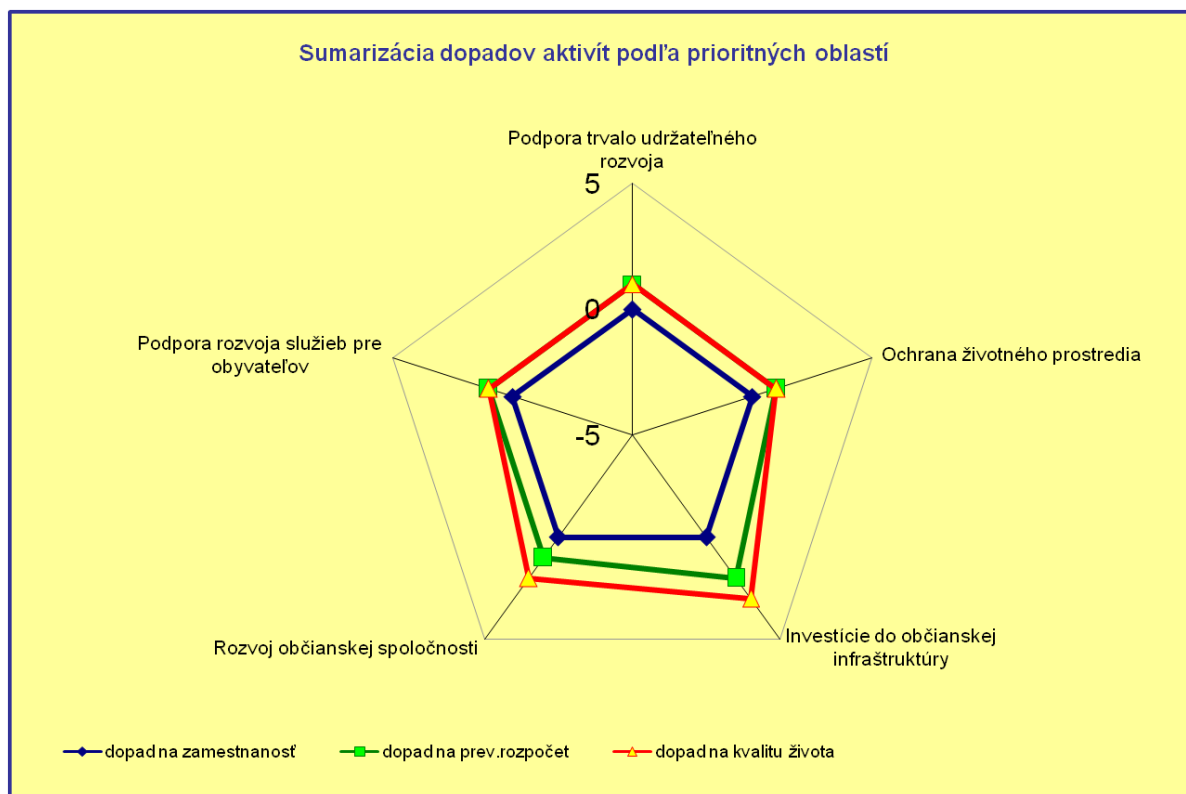
- ☐ investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- ☐ miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- ☐ nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú zdrojovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo-udržateľný.

3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaradujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- ☐ plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora rozvoja služieb budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- ☐ kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry
- ☐ dopad na prevádzkový rozpočet obce je pozitívny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2007 sa v roku 2007 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 8,9%, rast zamestnanosti o 0,8% a rast reálnych miezd o 4,1%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,7%. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2007 daňové príjmy, dotácie a transfery. V roku 2007 sa plánuje ich výnos v sume 48,9 mld. Sk. Z výnosov týchto daní a transferov musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 2,8 mld. Sk a výnos z príjmov právnických osôb sa odhaduje na 48,9 mld. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 15,39 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2006 nárast o 2,2%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná, a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
 - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
 - **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 5% na europrojektoch. Tento podiel aj vzrastie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov
 - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené. Jedinou takouto možnosťou je Štátny fond rozvoja bývania.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež ošoh
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb, prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2007, Súvaha obce k 31.12.2007 (Skrátená forma):

tis. Sk		
neobežný majetok spolu	1 573	94,3%
dlhodobý nehmotný majetok	0	0,0%
dlhodobý hmotný majetok	879	52,7%
<i>pozemky</i>	0	0,0%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	659	39,5%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>	130	7,8%
<i>dopravné zariadenia</i>	0	0,0%
<i>obstaranie HIM</i>	90	5,4%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	0	0,0%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
dlhodobý finančný majetok	694	41,6%
obežný majetok	95	5,7%
<i>zásoby</i>	0	0,0%
<i>pohľadávky</i>	3	0,2%
<i>finančný majetok</i>	92	5,5%
<i>poskytnuté návratné fin. výpomoci</i>	0	0,0%
rozpočtové účty, z toho:	0	0,0%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	0	0,0%
	0	0,0%
majetok spolu	1 668	100,0%
vlastne zdroje	1 635	98,0%
<i>majetkové fondy</i>	1 498	89,8%
<i>finančné a peňažne fondy</i>	7	0,4%
<i>výsledok hospodárenia</i>	130	7,8%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.	0	0,0%
cudzie zdroje	33	2,0%
<i>dlhodobé záväzky</i>	1	0,1%
<i>krátkodobé záväzky</i>	32	1,9%
<i>bankové úvery</i>	0	0,0%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
pasíva celkom	1 668	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 879 tis. Sk. Tvorený je predovšetkým skupinou stavby (659 tis. Sk; 39,5% majetku obce).

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	60 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	60 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	63 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	63 tis. Sk
ukazovateľ zadlženosti	1,98%
miera zadlženosti	2,02%
úverová záťažnosť	0,00%
miera opotrebenie stavieb	56,6%
miera opotrebenia zariadení a tech.	20,7%

O perspektívnom hospodárení a dostatočnom objeme likvidných prostriedkov vypovedá kladná hodnota likvidity 1., 2. a 3. stupňa za rok 2006. Obec nemá vzhľadom na dostatočný objem likvidných prostriedkov problém priebežne a načas uhrádzať svoje záväzky.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

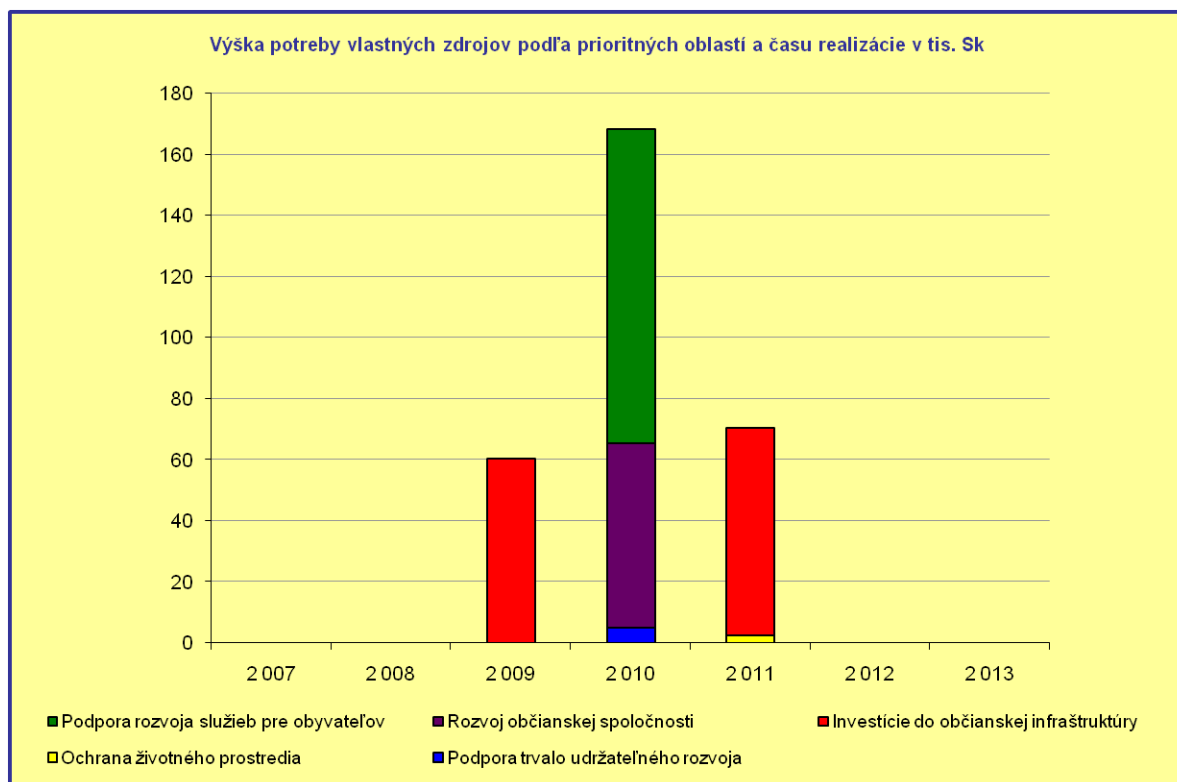
Pod likviditou rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho, z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopný zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ je pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Ukazovateľ likvidity 3. stupňa udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodarí premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

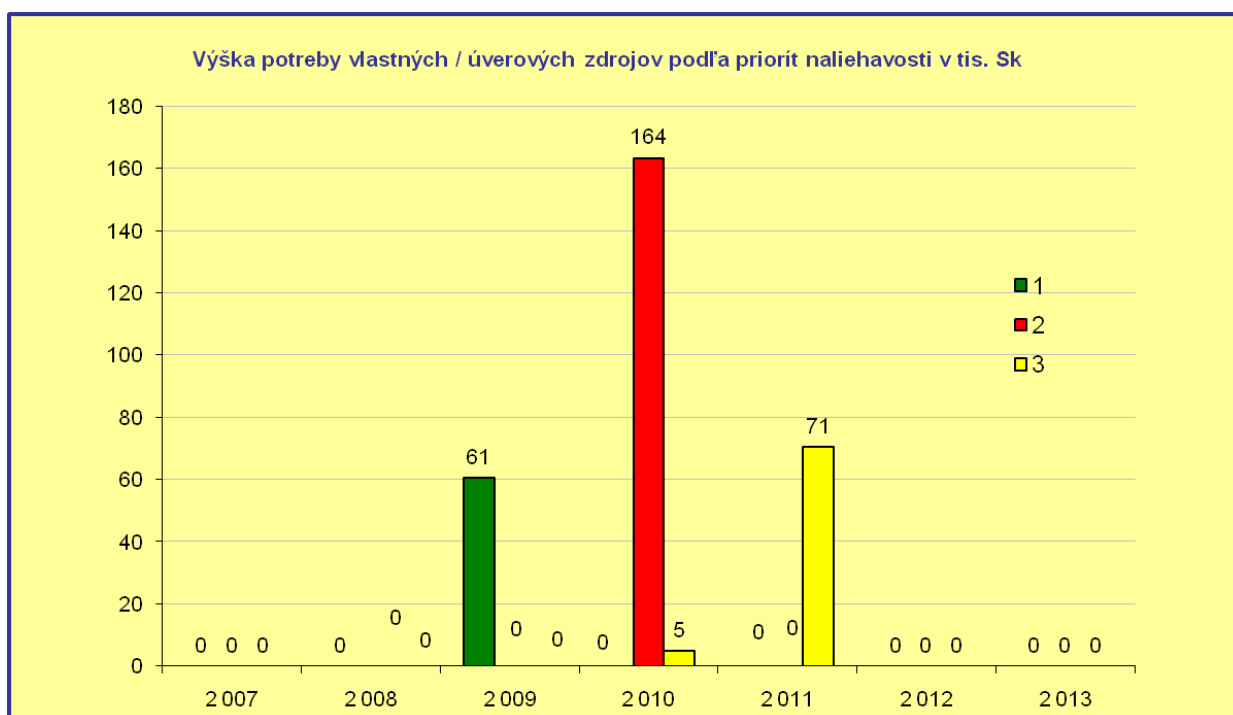
Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru a ochranu životného prostredia.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- **Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EÚ.
- **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EÚ. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- **Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi, ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou.

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitola 3.2.)

4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

údaje v tis. Sk

Rozdelenie financií na programovacie obdobie										
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje							Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje						
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2007										
2008										
2009	411	411	263	148	88		61			
2010	599	599	323	276	108		169			
2011	718	718	486	232	162		71			
2012										
2013										
Spolu	1 727	1 727	1 071	424	195		229			

4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Doleuvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

údaje v tis. Sk

Rozdelenie financií na priority a opatrenia										
prioritná oblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje							Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje						
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionáln e zdroje	Miestne zdroje			
	A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
1	85	85	60	25	20		5			
2	50	50	36	14	12		3			
3	1 079	1 079	713	366	238		129			
4	411	411	263	148	88		61			
5	103	103		103			103			
Spolu	1 727	1 727	1 071	656	357		300			

5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- ☐ orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- ☐ hierarchickým usporiadaním cieľov,
- ☐ riadením na základe procesov,
- ☐ permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- ☐ permanentným učením sa a inováciou,
- ☐ rozvíjaním partnerstiev,
- ☐ zodpovednosťou voči verejnosti.

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v

práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akými sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponesie zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- ☐ každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- ☐ každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie,
- ☐ vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- ☐ vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a

hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedená tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorít							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Národného Strategického referenčného Rámca so zameraním na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne doplňovať o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí a presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.

